

УДК: 327:061.1(48:497-15)

Biblid 1451-3188, 25 (2026)

Год XXV, бр. 93, стр. 11-31

Изворни научни рад

Рад примљен 03. 02. 2026. године

Рад одобрен 19. 02. 2026. године

DOI: https://doi.org/10.18485/iire_ez.2026.25.93.1

CC BY-SA 4.0

ОДНОС НОРДИЈСКОГ САВЕТА ПРЕМА ДРЖАВАМА ЗАПАДНОГ БАЛКАНА СА ОСВРТОМ НА ГРЕНЛАНД

Слободан НЕШКОВИЋ*

Апстракт: Нордијски савет представља организациони форум скандинавских држава и њихових аутономних регија. То је најстарије регионално партнерство у Европи и има улогу међупарламентарне сарадње. Садржајне институционалне делатности обухватају економију, екологију, културу, одрживи развој и климатске промене. Нордијски савет министара успостављен је у контексту међудржавне сарадње, при чему је конципиран као допуна ангажмана Нордијског савета. Државе чланице посматраног колективитета спајају сличне историјске основе, друштвене реалности и развојна опредељења. Аутохтона парадигма функционисања институције може бити модел, применљив и за друге територијалне групације у свету. У предметном раду посебно се разматрају релације држава дате групације, чланица ЕУ (ЕУ), према земљама субрегиона Западног Балкана. У претходном периоду есенцијални међународни значај заузима позиција Аутономне регије Гренланда, као дела суверене Данске, због претензија администрације Сједињених Америчких Држава (САД) да преузму ту територију. Констатујемо да се наведени Савети нису до сада експлицитно огласили поводом актуелне проблематике.

Кључне речи: Нордијски савет, Савет министара, мултилатерална сарадња, Западни Балкан, САД, Данска, Аутономна регија Гренланд.

---

* Универзитет Привредна академија у Новом Саду, Факултет за европске правно-политичке студије, Београд, Међународна академија, уметности и безбедности – МАНУБ, Украјинска Технолошка Академија у Кијеву, Украјина. E-mail: slobneskovic@gmail.com; ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-4853-7694>

1) УВОД

Регионалне парламентарне организације заузимају све значајније место у савременим међународним односима, јер омогућавају државама да, мимо формалних структура класичне дипломатије, унапреде међусобну сарадњу, усагласе развојне политике и промовишу заједничке интересе. Међу њима посебно место заузима Нордијски савет, најстарији и најстабилнији облик институционализоване регионалне сарадње у Европи. Формиран 1952. године, Нордијски савет представља политичку и парламентарну платформу држава северне Европе: Данске, Финске, Исланда, Норвешке и Шведске са својим аутономним регијама Гренланд, Фарска острва и Оландска острва.¹ Државе посматрачи у Савету су Естонија, Летонија и Литванија. Партнерство је формулисано у пројектима унапређења економских, еколошких, социјалних, културних и политичких веза између држава које поседују сличне историјске постулате, друштвене вредности и развојне приоритете. У студији која следи анализирају се институционални аспекти Нордијског савета, његовог историјског развоја, организациона структура, механизми деловања и улога на међународној сцени, с посебним фокусом на однос Нордијског савета према балканским државама. Полазећи од чињенице да нордијске земље заузимају значајно место у европским интеграцијама, међународним организацијама и глобалним развојно-политичким процесима, предмет истраживања обухвата начине којима Нордијски савет пројектује своје политике према регионима ван северне Европе. Циљ рада је вишеструк, јер приказује историјски и институционални развој Нордијског савета у циљу бољег разумевања контекста његовог оснивања и функционисања током седам деценија деловања. У раду се дају објашњења његове организационе

---

¹ Нордијском савету као својеврсном форуму за међупарламентарну сарадњу претходила је Нордијска интер-парламентарна унија која датира још од 1907. године, а која је била оформљена с циљем регионалног повезивања Данске, Норвешке, Шведске, Исланда и Финске. Из политичких разлога, Финска је у почетку одбијала да уђе у Нордијски савет, да би 1955. године ипак одлучила да му се придружи. Захваљујући израженим резервама, нарочито од стране Норвешке, Нордијски савет није формиран на основу међународног уговора. Уместо закључивања уговора, парламенти нордијских земаља усвајали су Статут Нордијског савета на свом службеном језику кроз спровођење законске процедуре (Данска, Финска и Шведска) или кроз доношење парламентарних одлука (Исланд и Норвешка). Видети: Душко Димитријевић, „Настанак и функционисање међудржавних форума за сарадњу у Европи: један правни преглед“, у: Драган Ђукановић (ур.), *Међудржавни форуми у Европи*, Институт за међународну политику и привреду, Београд, 2007, стр. 11–52.

структуре и начина доношења одлука, финансирања и механизма у кључним областима деловања. На практичним примерима илуструју се донети нордијске институционалне сарадње, а уједно се пружа и смислена аргументација о улози и месту Нордијског савета у међународним односима, нарочито у односу на његову позицију према ЕУ и глобалним структурама попут Уједињених нација, Савета Европе и ОЕБС-а. У анализи се посебно апострофира на испитивању међународно препознатљивог нордијског модела који је Савет успео да изгради, а који би могао бити примењен и у другим регионима света, попут Балкана. Регион Балкана, као геополитички простор са сложеном историјом, постконфликтним изазовима и тежњом ка европским интеграцијама, представља подручје интересовања бројних међународних организација, укључујући и нордијске институције. У том смислу, у раду се анализирају конкретни програми, иницијативе и политике које Нордијски савет и нордијске земље спроводе у државама тзв. *Западног Балкана*, као и мотиве и интересе који стоје иза таквог ангажмана. Најзад, један од главних циљева јесте детаљно разматрање односа између Нордијског савета и Републике Србије. Тиме се обухвата историјат сарадње, развој политичких и парламентарних контаката, економских односа, развојних пројекта, као и праксе и модела који су повезани са процесима модернизације и реформе (нарочито у Србији). Посебан акценат у раду ставља се на оцену потенцијала будуће сарадње, имајући у виду динамику европских интеграција, стратешке приоритете нордијских земаља и глобалне развојне трендове. Значај рада огледа се у чињеници да је Нордијски савет релативно мало истражена тема у оквиру регионалних студија на простору Балкана, упркос томе што нордијске земље представљају један од најпрепознатљивијих и најефикаснијих модела регионалних интеграција у Европи. Разумевање структуре, функционисања и међународног деловања Нордијског савета омогућава дубљи увид у могућности које ова институција може пружити државама које се налазе изван нордијске регије. То се посебно односи на потенцијалне користи које би Србија могла остварити кроз интензивирање сарадње са овом политичком платформом. Методологија рада заснива се на анализи доступне литературе, званичних докумената Нордијског савета, извештаја међународних институција, академских радова и релевантних политичких анализа. Аутор користи квалитативну анализу институционалних структура и политика, компаративни приступ у погледу односа Нордијског савета према различитим регионима, као и студије случаја са посебним освртом на Србију. Рад је структуриран тако да пружа историјски и институционални оквир деловања Нордијског савета, потом и његову улогу на међународном плану која обухвата и регионалне аспекте деловања на подручју Балкана, укључујући анализу

односа са Републиком Србијом. На крају, рад садржи синтезу и разматрања и предлоге за унапређење међусобне сарадње.

2) НОРДИЈСКИ САВЕТ – ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР И НАДЛЕЖНОСТИ

Настанак Нордијског савеза везује са за послератни период, када су се политичке елите Шведске, Норвешке, Данске, Финске и Исланда, суочавале са императивом обезбеђења мира, стабилности и економског опоравка региона.² Други светски рат изменио је геополитичку мапу Европе, отворио је нове безбедносне и економске изазове, али је такође створио и простор за регионалну сарадњу која није била повезана са великим интеграционим процесима, попут оног који је објединио земље бившег СССР-а или са оним који су довели до стварања Европске економске заједнице и НАТО савеза. У времену ЕУ државе Запада усагласиле су сопствени политички ангажман.³ У том окружењу, скандинавске државе, упркос различитим спољно-политичким правцима, препознају потенцијал у отвореној, институционалној сарадњи која би могла да ојача економске токове, културне везе и политички дијалог. Иницијалне дискусије о формирању форума за сарадњу између нордијских парламената одвијале су се током касних 1940-их и раних 1950-их. Оне су биле мотивисане комбинацијом практичних потреба – координацијом трговинске политике, миграције радне снаге и стандардизацијом царинских и административних процедура – као и идејним мотивом: стварањем политичке платформе која би очувала сличности у социјалном моделу и владавини права међу државама северне Европе. Будући да скандинавске земље имају низ заједничких историјских искустава и културолошких и правних традиција, уз културно-језичку блискост то је била добра база за њихову интензивнију међусобну сарадњу.

Формално оснивање Нордијског савета догодило се 1952. године, када су представници парламентарних већина и влада потврдили политичку вољу да се успостави форум за сталну сарадњу. У наредном периоду остварују се конкретне релације са европским институцијама. Савез је у првом периоду био међупарламентаран, успостављен као форум за размену мишљења између посланика и парламентарних комитета, с циљем да парламенти

---

² Ана Марјановић Рудан, „Нордијске лекције – Дизајн институција регионалне сарадње извршне власти“, *Администрација и јавне политике*, 2019, 11 (1), стр. 83–109.

³ Слободан Нешковић, „Кохезиона политика Европске уније – економски развој и инфраструктура држава Западног Балкана“, *Европско законодавство* 2023, бр. 81–82, стр. 55.

утичу на политику и координацију међу нордијским државама. Ова чињеница разликује Нордијски савет од Европских заједница, јер је од почетка Савет био замишљен као парламентарни простор у коме се обликују препоруке, резолуције и иницијативе које имају утицај на владе. Како је већ и речено, суоснивачи Нордијског савета биле су Данска, Норвешка, Шведска, Финска и Исланд (уз аутономне области које су касније добиле посебне статусе, нпр. Фарска острва и Оландска острва). Свака од ових држава ушла је у сарадњу са сопственим историјским и политичким предзнацима. Норвешка и Данска имале су непосредна искуства окупације током рата, Шведска је задржала традицију неутралности, Финска се суочавала са балансирањем између западних и совјетских интереса, док је Исланд тада тек остваривао пуну међународну независност. Упркос наведеним разликама, заједнички интерес за стабилност, економску обнову и друштвени развој био је важан фактор. Основни принципи сарадње у оснивању били су поштовање суверенитета држава чланица, уз заједничку вољу да се кроз парламентарни дијалог подстакне координација националних политика. Нордијски савет није био замишљен као наднационална власт и није имао мандате да ограничавају националне институције. Његова снага лежала је у политичкој неутралности која се огледала у препорукама које је усвајао, као и у утицају и ауторитету који је остваривао у међународној пракси. У фокусу рада Савета била је сарадња у најразличитијим областима, почев од социјалне политике до радноправне области, образовања, културе и слободе кретања. Транспарентност, инклузивност, односно парламентарни карактер форума омогућио је партиципацију различитих политичких група и релацијско умрежавање које није било ограничено на извршну власт. Ти принципи су омогућили Нордијском савету да постане дуготрајан и довољно флексибилан форум за сарадњу који може да преживи различите промене спољнополитичког окружења.

Парламентарни карактер Савета омогућава да у њему учествују представници различитих политичких странака из свих нордијских држава, што доприноси разноврсности перспектива и обогаћује дискусију. Овај мултилатерални дијалог показао је да чак и када постоје идеолошке разлике, могуће је пронаћи заједнички консензус који служи регионалној добробити. Консензус представља основ функционисања Савета, а без њега препоруке и иницијативе губе снагу, јер Савет не поседује формалне надлежности да доноси обавезујуће одлуке. Управо кроз потребу за широким сагласјем развијена је култура компромиса и узајамног уважавања која карактерише Нордијски савет и данас. Савет је специфичан и по својој способности да балансира између континуитета и флексибилности. Иако структура институције остаје стабилна, теме којима се Савет бави мењају се у складу са потребама друштва, глобалним изазовима и новим политичким реалностима. Ово омогућава да се форум стално прилагођава,

остаје релевантан и одговара на комплексне проблеме које нордијске државе не могу решити појединачно. Временом су се његове надлежности увећавале, тако да је Нордијски савет постао добра политичка платформа за дугорочно планирање и усклађивање политика у областима социјалне заштите, образовања, здравства, економске сарадње, животне средине и иновација.⁴ Нордијски савет постао је персонификација демократије, флексибилности и институционалне снаге.

Савет је успео да повеже различите државе кроз дељење знања, искустава и политика, али и кроз развијање заједничког идентитета и вредности. Управо ова комбинација учинила је Нордијски савет изузетно релевантним моделом регионалне сарадње, који не само да доприноси стабилности и интеграцији северноевропских држава, већ служи и као инспирација другим регионима који настоје да развију ефикасне механизме мултилатералне сарадње. Нордијска сарадња није само институционална или формална категорија, она је дубоко уткана у саму суштину нордијског идентитета, обликујући начин на који државе и грађани перципирају себе и своје место у регионалном, европском и глобалном контексту. Идентитет који се развијао кроз заједничку историју нордијских земаља темељи се на вишедеценијским културним, правним и друштвеним традицијама. Оне су омогућиле стварање међусобног поверења и осећаја заједничке одговорности. Нордијски савет данас представља институционални израз тог идентитета. Он је форум у којем се идентитет преточио у конкретне политичке и социјалне иницијативе. Кроз тај форум обликују се и конкретне нормe понашања и стандарди за све земље региона.⁵

Коначно, сарадња унутар Нордијског савета одликује се високим степеном консензуса и међусобног уважавања, што је директно повезано са нордијским вредностима као што су социјална правда, демократија, транспарентност и равнотежа између индивидуалних права и колективних интереса. Ове вредности нису произвољно дефинисане, већ су рефлексија реалног друштвеног искуства, у смислу да су развијени системи социјалне заштите, висок ниво поверења у јавне институције и традиција дијалога између грађана и власти створили основу за успешну имплементацију заједничких политика. У оквиру Савета, ове вредности се институционализују кроз рад одбора, пленарних седница и иницијатива

---

⁴ Lee Miles, *The Nordic countries and the fourth EU enlargement*, In *The European Union and the Nordic Countries*, *Routledge*, 2005, p. 78.

⁵ Caroline Grøn, Peter Nedergaard, Andres Wivel, *Nordic Countries and the European Union*, *Taylor Francis*, London, 2015, p. 15.

које се односе на образовање, здравство, мобилност радне снаге, екологију и иновације.

Нордијска сарадња огледа се и кроз конкретне пројекте који омогућавају грађанима да директно осећају предности заједничког деловања. Програми размене студената, професионалаца и културних радника, као и иницијативе у области животне средине, социјалне инклузије и дигиталне трансформације, представљају видљив израз тог заједничког идентитета. Грађани не посматрају ове активности као државне или националне иницијативе, већ као део шире нордијске заједнице, што додатно јача осећај припадности и међусобне повезаности. Већ деценијама уназад, Нордијски савет успева да одржи равнотежу између националних интереса и заједничких циљева. То се огледа у способности да се проналазе компромиси и заједнички ставови чак и када постоје значајне политичке или културне разлике међу државама чланицама. Овај баланс није настао аутоматски, већ је резултат дуготрајног процеса изградње поверења, институционалних механизма и сталног дијалога. Способност да се превазиђу несугласице и да се успостави консензус одражава не само ефикасност Савета, већ и дубоку интеграцију нордијског идентитета у сам чин његовог рада. Важан аспект нордијског идентитета кроз Савет прагматична је димензија сарадње. Нордијске државе, иако културно блиске, имају различите политичке системе и различите спољнополитичке позиције. Кроз Нордијски савет развијен је механизам који омогућава координацију политика без наметања наднационалне контроле. Такав приступ омогућава државама да очувају суверенитет док истовремено учествују у заједничким пројектима. Тиме Нордијски савет постаје више од обичног политичког форума – он је институционализована платформа за дијалог, експериментисање и размену најбољих пракси, кроз коју се развијају иновативна решења за сложене друштвене проблеме. Сарадња у оквиру Савета такође игра кључну улогу у обликовању спољнополитичке позиције нордијских држава. Нордијске земље, захваљујући заједничкој платформи, могу да наступају кохерентно поводом различитих међународних питања, почев од људских права до климатских промена, чиме пројектују свој идентитет и вредности ван граница региона. Следствено наведеном, Нордијски савет се не може посматрати само као унутрашњи форум, већ као инструмент који јача глобалну видљивост нордијског идентитета и пружа могућност да се модел сарадње примени и у другим регионима. У крајњем исходу, нордијска кооперација кроз Савет показује да регионални идентитет може имати институционализовану димензију где културне, политичке и друштвене норме постају генератори политика, стандарда и препорука које имају стваран утицај на живот грађана. Нордијски идентитет није само симболички конструкт, већ практична и функционална основа за креирање политика које повезују

стабилност, просперитет и социјалну правду. Управо та способност да се идентитет преточи у конкретне акције и политике чини Нордијски савет изузетно релевантним у савременим међународним односима.

3) ОДНОС НОРДИЈСКОГ САВЕТА ПРЕМА ДРЖАВАМА ЗАПАДНОГ БАЛКАНА

Везе Нордијског савета и балканског региона имају специфичну историјску динамику. Иако нордијске земље нису директно учествовале у многим конфликтима Балкана, њихов ангажман кроз дипломатију, развојну помоћ и посредничке иницијативе значајно је обликовао стабилност региона. Нордијски савет, настао као форум за координацију политика и промоцију вредности демократије и социјалне правде, током деведесетих година прошлог века, у време ратова на простору бивше Југославије, постао је релевантна институција која је допринела међународној координацији хуманитарних и мировних иницијатива.⁶ Конкретни разлози интересовања додатно су се интензивирали током великих миграционих таласа 2015. и 2016. године, када је значајан број избеглица из Сирије, Ирака и Авганистана пролазио балканском рутом и завршавао у нордијским земљама, нарочито у Шведској и Норвешкој.⁷ Овај догађај додатно је увезао безбедносне и миграционе политике Балкана са интересима нордијских друштава, што је резултирало јачом политичком и техничком сарадњом у областима управљања границама, азилних процедура и расподеле одговорности унутар европског оквира. Нордијске земље постале су заинтересоване да државе Балкана развију стабилне институције, независна правосуђа и функционалне механизме контроле граница, јер ефикасност тих структура директно утиче на управљање миграционим токовима ка њиховом региону.

Економски мотиви такође представљају важан сегмент нордијског интересовања. Током последњих петнаест година нордијске компаније постале су међу најактивнијим инвеститорима у енергетском сектору Западног Балкана, посебно у области обновљивих извора енергије, где су препознале потенцијал региона за развој хидроенергије, ветроелектрана и соларних капацитета. Норвешке енергетске компаније учествовале су у пројектима модернизације електродистрибутивних мрежа, док су дански

---

⁶ Teija Tiilikainen, "The Nordic countries and the EU-NATO relationship", in: Alyson J. K. Bailes, Gunilla Herolf and Bengt Sundelius (Eds.), *The nordic countries and the European security and defence policy*, Oxford University Press, Oxford, 2006, p. 51.

⁷ Bent Sørensen, *Nordic economic engagement in Southeast Europe: Energy, technology, and digital governance*, Institute for European Studies, Oslo, 2019, p. 45.

инвеститори били укључени у развој ветропаркова у Србији и Босни и Херцеговини. Финска предузећа, ослоњена на снажну ИТ индустрију, показала су интерес за дигиталну инфраструктуру и развој е-управе на Балкану, учествујући у пројектима унапређења дигиталних сервиса у Црној Гори и Србији. Интересовање нордијских земаља за регион додатно је ојачано чињеницом да је Балкан стратешки важан за транспорт и енергетску повезаност Европе, посебно у контексту настојања ЕУ да диверсификује енергетске руте и ојача регионалну кохезију. Посебан и врло конкретан разлог за интересовање произилази из улоге коју нордијске земље играју као један од најважнијих глобалних промотера концепта одрживог развоја, укључујући и политику климатских промена.

Балкан се суочава са озбиљним изазовима у областима загађења ваздуха, управљања отпадом и енергетском транзицијом, што пружа прилику нордијским земљама да своје технолошке и политичке моделе примене у пракси и на тај начин допринесу трансформацији региона. Нордијски савет посматра Западни Балкан као простор у којем се нордијски приступ кружној економији, органској производњи и смањењу емисије CO₂ може тестирати и ширити, чиме се интерес повезује са глобалним циљевима заштите животне средине.⁸

Поред наведених димензија, политички разлози такође доприносе интензивном нордијском ангажману. Нордијске земље се у оквиру ЕУ традиционално залажу за политику проширења, посматрајући Западни Балкан као регију која дугорочно може ојачати европски пројекат и подстаћи стабилност континента. Њихов интерес огледа се у подршци владавини права, деполитизацији управе и јачању институционалне транспарентности, јер сматрају да изградња снажних институција на Балкану смањује ризике од насилних конфликта, прекограничног криминала и корупције, проблема који имају потенцијал да утичу на читав европски простор. Нордијске дипломате активне су у мисијама ОЕБС-а, Савета Европе и европских преговарачких радних група, што показује да интересовање није само декларативно, већ структурирано и дугорочно. Нормативна димензија интереса посебно се изражава кроз промоцију људских права, родне равноправности и инклузивног друштва. Нордијске земље препознале су да балканска друштва пролазе кроз сложене процесе друштвене транзиције у којима су ови сегменти посебно рањиви. Због тога улажу у пројекте подршке цивилном друштву, реформи образовања и борби против насиља над женама. Њихова посвећеност овим областима

---

⁸ Слободан Нешковић, „Концепт Нови јавни менаџмент као парадигма реформе јавне управе Републике Србије – искуства Велике Британије и Данске“, *Европско законодавство*, 2025, бр. 92, стр. 44.

није заснована искључиво на вредностима, већ је и политичка будући да верују да друштва заснована на једнаким правима и социјалној инклузији доприносе стабилнијим институцијама и већој отпорности на ауторитарне и националистичке притиске. Историја контаката нордијских земаља са Западним Балканом обликована је низом политичких, хуманитарних, развојних и безбедносних активности које су се интензивирале након распада Југославије и почетка оружаних сукоба. Од раних 1990-их, нордијске земље су активно укључене у међународне напоре за стабилизацију региона, а њихова улога је очигледна у мировним мисијама УН и НАТО-а, где су Данска, Норвешка и Шведска дале значајан допринос. У Босни и Херцеговини, као и на Косову, нордијски контингенти представљали су један од најорганизованијих сегмената међународног присуства, посебно у областима цивилне заштите, обавештајне анализе, војне полиције и хуманитарне логистике.⁹ Након завршетка ратова, нордијске земље су међу првима покренуле опсежне програме послератне реконструкције кроз билатералне и мултилатералне канале. Норвешка и Шведска су одиграле кључну улогу у обнови локалне инфраструктуре, деминирању, јачању капацитета локалних власти и реинтеграцији повратника, док је Данска пажњу усмерила на обнову јавних институција, нарочито у областима образовања и здравствене заштите. Паралелно с тим, финске институције развиле су програме усмерене на јачање информационалних система управе, реформу статистичких агенција и изградњу стручних капацитета у јавној администрацији, што је имало дугорочан утицај на институционални развој региона.

Улога Нордијског савета и нордијских држава у процесу европских интеграција Западног Балкана представља кључни мост између нордијских вредности и стратешке визије проширења ЕУ. Нордијске земље, захваљујући својој институционалној снази, дугогодишњем међународном ангажману и политичкој преданости, доприносе стабилизацији и реформи балканских земаља кроз дипломатску, експертску и финансијску подршку. Један од најјаснијих облика тог доприноса манифестује се на нивоу политичке подршке. Наиме, Влада Шведске је, на пример, више пута истицала да је ширење ЕУ ка Западном Балкану кључни интерес европског континента, те је у стратегији реформског партнерства заговарала промоцију демократских стандарда, владавине права и људских права.

---

⁹ “Development Assistance for a New Era: Freedom, Empowerment and Sustainable Growth”, Government of Sweden, 2024. Интернет: <https://www.government.se/contentassets/b4067f9e566b4e4e8c621087f2225a0b/development-assistance-for-a-new-era—freedom-empowerment-and-sustainable-growth-brochure.pdf>

4) УТИЦАЈ НОРДИЈСКОГ МОДЕЛА НА РЕФОРМСКЕ ПРОЦЕСЕ У СРБИЈИ

Историја односа Србије и нордијских држава одликује се постепеним развојем од хуманитарног ангажмана ка стратешкој партнерској сарадњи у области зелене транзиције и институционалних реформи. У раним годинама после ратова деведесетих, нордијске земље биле су присутне првенствено кроз мултилатералне механизме – Норвешка и Шведска су подржавале хуманитарне иницијативе, реинтеграцију расељених лица и обнову инфраструктуре у оквиру УН мисија. Током 2000-их тај приступ се трансформисао у дугорочну развојну сарадњу: Амбасада Шведске у Београду била је активна у промовисању демократије и реформе јавне управе, док је Норвешка путем развојних програма помагала јачање институционалних капацитета локалних власти и судског система.¹⁰ У последњих десетак година сарадња је прешла у нову фазу која је уско везана за енергетски и климатски аспект реформи. Србија је, уз подршку нордијских земаља, укључена у пројекте зелене трансформације који су директно повезани са њеним ЕУ обавезама, посебно у оквиру Поглавља 27 (*Животна средина и климатске промене*). Министарство европских интеграција Србије званично је потврдило да нордијске земље помажу кроз искуство у обновљивим изворима енергије, циркуларној економији и локалном управљању отпадом.¹¹ Посебно је значајан пројекат „Nordic Green – Solutions for Serbia“, који су покренуле амбасаде Данске, Норвешке, Шведске и Финске у Београду у сарадњи са Нордијским саветом министара. Први јавни догађај пројекта одржан је у октобру 2022. у Новом Саду, на тему одрживе пољопривреде, док су наредни фокуси укључивали обновљиву енергију, рециклажу и индустријску трансформацију. Паралелно, нордијска подршка Србији у еколошком смислу огледа се и у великим инфраструктурним и регулаторним пројектима. Шведска и Норвешка су финансирале пројекат „IED Serbia“ (*Industrial Emissions Directive*), кроз који су подржане напредне технологије за смањење индустријских емисија и усклађивање српског законодавства са ЕУ стандардима. Овај пројекат је, према званичним извештајима, допринео развоју интегрисаних дозвола за предузећа и јачању мониторинга емисија у великим индустријским постројењима. Истовремено, нордијски утицај се огледа и у нивоу локалне самоуправе. У априлу 2025. године, у

---

¹⁰ Peter Stadius, Miika Tervonen, Matti Välimäki, “The Nordic Passport Union and the Nordic Council”, in: N. Græger, R. Hemstad, P. Nedergaard & P. Stadius (Eds.) *Handbook of Nordic Cooperation*, Edward Elgar Publishing, Cheltenham, 2025, p. 86.

¹¹ “Project cooperation”, Norway in Serbia, 2025. Интернет: <https://www.norway.no/en/serbia/norway-serbia/project-cooperation>

Крагујевцу је одржана прва конференција „Energy Efficient Smart Cities – a window to the future“, у организацији данске амбасаде и уз подршку Нордијског савета министара, с циљем размене нордијских искустава о енергетској ефикасности и дигиталним решењима у урбаним срединама. Нордијске земље су у Србији реализовале низ развојних пројеката који су директно повезани са институционалним реформама, одрживим развојем и европским интеграцијама. Пројекат „Nordic Green – Sustainable Solutions for Serbia“ представља пример конкретне примене нордијског искуства у области зелене транзиције. Овај програм започет је 2022. године кроз конференцију у Новом Саду и обухвата пилот-имплементације соларних панела на јавним зградама, унапређење система грејања у школама и болницама, те увођење рециклажних и компостерских програма у градовима као што су Крагујевац, Ниш и Суботица. Кроз ове пројекте локални администратори су прошли обуке о енергетској ефикасности, мониторингу потрошње енергије и дигиталним решењима у управљању јавним објектима, што је конкретно унапредило локалне капацитете за одрживо управљање ресурсима. Објективно и уз конкретну подршку институција Европске уније.¹² Шведска развојна агенција Сида имплементирала је програме који јачају институционалне капацитете у области родне равноправности и социјалне инклузије. У Нишу и Зајечару, кроз директне обуке и менторство локалних власти и невладиних организација, омогућено је повећање партиципације грађана у процесима одлучивања, нарочито жена и маргинализованих група. Пројекти су резултирали увођењем родно осетљивих процедура у локалној администрацији, као и развијањем механизма за укључивање грађана у мониторинг јавних политика. Норвешка је кроз програм „Norway for You – Serbia“, поред партнерства са УНОПС-ом, подржала унапређење локалне инфраструктуре и социјалних услуга у градовима погођеним поплавама 2014. године, али и кроз пројекте који се односе на реформу јавне управе. У Крагујевцу и Сомбору финансирана је обнова локалних социјалних центара, док су у сарадњи са Министарством унутрашњих послова и Министарством европских интеграција развијени програми обуке службеника за ефикасније и транспарентније управљање ресурсима. Паралелно, УНОПС и Норвешка су подржали стварање „Центра изврности“ у Београду, чиме је Србија добила институцију за размену експертског знања у управљању пројектима зелене и социјалне трансформације.

Поред ових централних пројеката, нордијске земље омогућиле су техничку и финансијску подршку имплементацији ЕУ директива у области

---

¹² Слободан Нешковић, „Институционално позиционирање ЕУ“, *Европско законодавство*, 2022, бр. 77–78, стр. 45.

животне средине. Пројекат „IED Serbia“, подржан од стране Шведске и Норвешке, резултирао је успостављањем система мониторинга индустријских емисија, увођењем интегрисаних дозвола за предузећа и адаптацијом српског законодавства ЕУ стандардима. Овај приступ омогућио је Србији да унапреди еколошки надзор, смањи негативни утицај индустрије на животну средину и повећа капацитете институција задужених за контролу и имплементацију еколошких стандарда. Кроз све ове иницијативе, нордијске земље не само да су пружале финансијску и техничку помоћ, већ су створиле и платформе за трансфер знања и искустава, посебно у области локалне управе, енергетске ефикасности, социјалне политике и инклузивног одлучивања. Резултати ових пројеката су конкретни: повећана енергетска ефикасност у јавним објектима, успостављени модели управљања отпадом у више градова, унапређени капацитети локалних управа и већа партиципација грађана у доношењу одлука, што све заједно доприноси јачању институционалне одрживости Србије и њеном приближавању европским стандардима.

Нордијски модел, препознат по принципима транспарентности, партиципације и одрживог развоја, има видљив утицај на реформе у Србији, посебно у областима јавне управе, дигитализације и социјалних политика. Пројекти реализовани уз подршку нордијских земаља омогућили су увођење конкретних механизма који унапређују ефикасност и транспарентност локалних институција. На пример, кроз програм „Energy-Efficient-Smart CITIES“, у градовима попут Крагујевца и Новог Сада имплементирана су дигитална решења за праћење потрошње енергије у јавним зградама, што је резултирало смањењем потрошње електричне енергије за 12–18% у пилот објектима, док су локални службеници обучени за примену ових технологија.¹³ Нордијске земље су кроз развојне пројекте у Србији имплементирале конкретне програме који покривају различите секторе – од инфраструктуре и образовања до одрживе пољопривреде и дигиталне трансформације. Норвешка је кроз пројекат „Smart Energy for Serbian Municipalities“ подржала увођење система за праћење и оптимизацију потрошње енергије у локалним школама и болницама у Крагујевцу и Сомбору, чиме је директно омогућено смањење потрошње енергије и буџетских трошкова за јавне институције. Пројекат је укључивао не само финансијску подршку, већ и обуке за локалне инжењере и администраторе, чиме се створила локална експертиза за примену енергетски ефикасних решења. Данска је кроз

---

¹³ “Nordic Green Project – sustainable solutions for Serbia”, Two Rivers / Nordic Green Project, 2025. Интернет: <https://tworivers.rs/en/nordic-green-project-sustainable-solutions-for-serbia/>

пројекат „Water Management and Flood Prevention in Serbia“, подржала унапређење система водопривреде у западној Србији, посебно у општинама Ужице и Ваљево, које су раније биле погођене поплавама. Пројекат је укључивао изградњу модерних система за одводњавање и очување речних корита, обуку локалних служби за управљање ризиком од поплава и развој информационих система за праћење нивоа воде у реалном времену. Финска је у оквиру пројеката „Smart Agriculture for Sustainable Development“ применила нордијско искуство у одрживој пољопривреди. Пилот-пројекти у околини Сомбора и Суботице обухватили су увођење сензора за праћење влажности земљишта, оптимизацију наводњавања и едукацију пољопривредника о одрживим техникама гајења усева. Резултат је повећана продуктивност и смањење утицаја на животну средину, чиме су створени практични модели за ширење у целој Србији. Кроз све ове пројекте, нордијске земље не само да финансијски подржавају реформе и развој, већ и преносе своје искуство у управљању ресурсима, образовању и инфраструктури. Тиме се ствара дугорочни ефекат који омогућава Србији да побољша локалне капацитете, унапреди социјалне и економске политике, као и да се ближе усклади са европским стандардима одрживости и дигитализације.

5) ПОЗИЦИЈА АУТОНОМНЕ РЕГИЈЕ ГРЕНЛАНД

Анализа геостратегијског положаја Аутономне регије Гренланд интересантна је због актуелних претензија администрације САД, оличених у експанзионистичким наступима председника Доналда Трампа. Презентоване аспирације за брутално заузимање те области имплементацијом Монроеве доктрине из 1823. године, значајно су узнемириле контроверзну европску јавност, са углавном негативним конотацијама и осудама европских лидера. Познато је да су ту од раније стациониране америчке војне базе. Овим поводом Нордијски савет није заседао у свом седишту Копенхагену, а ради заузимања властите позиције. То је преседан у екстремно кризној позицији партнерског ентитета. Наша наредна анализа усмерена је ка садржајној генези те важне геополитичке територије, која је под сувереном јурисдикцијом Данске.

Аутономне регије Гренланд и Фарска острва представљају територијални простор у оквиру Краљевине Данске. Међутим, није одувек било тако, па се историјат ових територија данас користи за детаљнију анализу успеха политика које имплементирају, укључујући и родну равноправност. Процес добијања аутономног статуса укључивао је условљавање географском изолацијом, специфичном демографијом и потребом активације становништва у учествовању у кључним друштвеним питањима. Почев од 1721. године, Гренланд је имао статус данске колоније.

Тај статус потрајао је до 1953. године, да би после тога Гренланд добио статус аутономне територије. За анализу нам је битна завршна колонијална година, јер у међувремену укључује и Други светски рат, са догађајима које данас политичари користе како би доказали да Гренланд није дански. Специфичније, Немачка је окупирала Данску и самим тим је Гренланд био угрожен. У том тренутку САД долази у фокус и узима Гренланд под заштиту од 1941. до 1945. године. Након завршетка рата САД условно речено „враћа“ Гренланд Данској. Овај догађај, иако се десио пре много година, представља разлог на који се амерички председник Доналд Трамп позива када каже да Гренланд мора постати део САД. Трамп за главни аргумент користи дешавања у Другом светском рату, не узимајући у обзир историју, традиционалне вредности и укоренење данске културе још од 18. века. Главни разлози ових одлука стављају фокус на геополитику. Како објашњава Левитан, последњи потези везани за ову тему спојени су са бригом ширења руског и кинеског тржишта безбедности и инфраструктуре на овој територији. Иако је Данска увела вето на градњу кинеске инфраструктуре на острву, САД имају бригу да власти Гренланда неће одолети новим понудама које кинеска влада може понудити. С тим у вези, од 2025. године постоји изражена америчка брига за националну безбедност. Ово, према мишљењу аутора, није толико без разлога, будући да историја америчког уплитања у унутрашње односе других земаља није непозната чињеница у међународним односима, нарочито када се амерички интереси нађу угрожени интересима и утицајима других великих сила. Навешћемо и један актуелан пример. Кинески пројекат „Поларни свилени пут“ представља кинески глобални инфраструктурни пројекат где Кина преко аустралијских и канадских фирми учествује у пословним пројектима на Гренланду. Ово су индиректни утицаји који веома лако могу постати директнији, и довести до економских битака и такмичења за светску моћ на Гренланду, чиме би колателарна штета била Европа. С обзиром на то да је сва дилема покренута у време рата, где је државна безбедност била у фокусу, данашњи догађаји не само да вуку последице (пример америчке заштите), већ изазивају нове планове и идеје од стране САД ка покушају очувања безбедности. Према Отхману и анализи скоријих званичних извештаја самог НАТО-а, Гренланд је истакнуто представљен у сценаријима одбране и ширења НАТО-а.¹⁴ Данска, с друге стране, у исто време најављује значајно повећање одбрамбених механизма на Гренланду као војне вежбе, и додатне машинерије и системе. Оба потеза државе и организације можемо посматрати као покушај успостављања моћи и борбе за „власништво“ над Гренландом, иако је Данска члан НАТО-а. Респективни чланак, као и остали

---

¹⁴ Azizi Othman, *Greenland as a Strategic Flashpoint: Sovereignty, Militarization, and the Arctic Security Dilemma*, Asia e University, Petaling Jaya, Malaysia, 2026, p. 6.

академски извори на ову тему, закључују да Гренланд не представља више територију, већ централну стартешку жаришну тачку у арктичкој геополитици, где претње великих сила поткопавају локалну управу и утичу на домаће политике. С друге стране, као централна европска организација ЕУ инсистира на поштовању суверенитета Гренланда, дајући одговарајућу безбедносну подршку очувању територијалне целовитости Гренланда.

Будући да безбедност никада није неутрална, она укључује додатне социјалне и друштвене факторе. Аутори, као што је Енлое, објашњавају процес милитаризације као нешто што свакодневно утиче на живот жена. У овом случају, узимамо тренутне факторе заједно са феминистичким приступом. Ауторка тврди да уколико нека територија постане стратешки важна, као Гренланд, долази до промена у локалном друштву у сфери запошљавања, породичних улога, миграција и социјалних политика. Специфичније говорећи, уколико дође до екстремне милитаризације, што није немогућ сценарио у овом случају, жене би преузеле додатни неплаћени рад, бригу о заједници и одржавање нормалности свакодневног живота, док би мушкарци били заузети војним обавезама. Други пример директније везан за могући утицај милитаризације на стање жена и родну равноправност, јесте објашњење како су жене представљене као те које треба заштитити, али у исто време очекује се од њих да кроз милитаризацију учествују у администрацији, здравству, логистици или као део локалне заједнице који легитимишу војно присуство. Ово може довести до могућег потискивања социјалних права, као и аутономије локалне заједнице. Све је уско повезано, а индиректни ефекти су, нажалост, већински неповратни. У том смислу, Данска би требало да повећа утицај на Гренланду, али не кроз саму милитаризацију. С друге стране, САД своје спољнополитичко понашање оправдава бригом за државну и људску безбедност. Међутим, у овом смислу, уколико се фокус пребаци на дефинисање безбедности као војне и стратешке, могло би доћи до потискивања људске безбедности. Под овим се мисли на економску стабилност, социјалну заштиту и генерални положај жена. Када се људски елементи стављају у други план, долази до маргинализације политика које доприносе развоју истих. У америчкој политици последњих пар година, а поготово од Трампове победе, истиче се терминологија везана за државну безбедност и стратешке планове. У оквиру кампања и изјава председник Трамп је више пута истицао да „Америка мора бити снажна војно и економски, пре него што се брине о социјалним питањима“. Такав дискурс наговештава приоритет војне доминације, економских интереса и територијалних контрола и усклађује тренутне потезе везане за Гренланд. Уколико се безбедност стварно посматра овако, долази до ризика да се програми родне равноправности потисну зарад политичких приоритета. Овај тренд јасно је уочљив у савременим анализама безбедносних политика, где је војна компонента на првом месту. Савремена

геополитичка ситуација са Гренландом има директне и индиректне, позитивне и негативне импликације на политике родне равноправности. У овом случају, концентрација може бити законодавна али и социјално-друштвена. Иако Гренланд има законе који гарантују једнака права мушкараца и жена, историјски колонијални утицаји, као и савремени закони, обликују политичке приоритете и расподелу ресурса. Уколико Данска направи додатни притисак на Гренланд, у смислу јаче контроле и управљања, као што Америка очекује и тражи, позитивни утицаји били би присутни у облику удела жена у политици, смањења платног јаза и умањења насиља. С друге стране, ова врста утицаја може имати и негативне последице. На пример, уколико ситуација ескалира и интересовања са три стране – Америка, Русија и Кина – почну да добијају реалан облик, Данска може преусмерити буџете са социјалних политика (према којима су сада оријентисани) ка сигурносним и економским инвестицијама. Таква редистрибуција буџета може утицати на програме за родну равноправност, смањити улагања у женске иницијативе и лимитирати учешће жена у јавном сектору. Додатно, негативан резултат укључује јачање страних утицаја, што би довело до теже владавине права од стране локалних законодаваца да спроводе политику равноправности. Све напред наведено показује да, иако Гренланд као и Фарска острва формално имају аутономију и законске оквире за родну равноправност, савремени геополитички проблеми, који су обликовани историјом, могу значајно утицати на будућност обликовања родних политика. Закључци савремене академије и аутора на ову тему укључују неколико могућих сценарија за завршетак целе ситуације. Један од начина јесте коришћењем „меке моћи“, што значи куповином, уценама, политичким уценама или економским санкцијама. Други начин представља „чврсту моћ“ која подразумева војну интервенцију под изговором геополитичке безбедности.¹⁵ Ова два начина сумирају академска размишљања, док различити сценарији указују да, иако Гренланд има законске оквире за родну равноправност, „мека“ или „чврста“ моћ у геополитичком смислу директно или индиректно органишава ресурсе и капацитете за спровођење политика равноправности.

6) ИЗВОРИ

“Development Assistance for a New Era: Freedom, Empowerment and Sustainable Growth”, Government of Sweden, 2024. Интернет: <https://www.government.se/contentassets/b4067f9e566b4e4e8c621087f>

---

¹⁵ Vladislav Sotirović, *Greenland Between Denmark and USA*, Center for Strategic Studies, Belgrade, 2025, p. 4.

2225a0b/development-assistance-for-a-new-era—freedom-empowerment-and-sustainable-growth-brochure.pdf

Димитријевић, Душко, „Настанак и функционисање међудржавних форума за сарадњу у Европи: један правни преглед“, у: Драган Ђукановић (ур.), *Међудржавни форуми у Европи*, Институт за међународну политику и привреду, Београд, 2007.

Grøn, Caroline, Nedergaard, Peter, Wivel, Andres, *Nordic Countries and the European Union*, Taylor Francis, London, 2015.

Марјановић Рудан, Ана, „Нордијске лекције – Дизајн институција регионалне сарадње извршне власти“, *Администрација и јавне политике*, 2019, 11 (1).

Miles, Lee, *The Nordic countries and the fourth EU enlargement*, In *The European Union and the Nordic Countries*, Routledge, 2005.

Нешковић, Слободан, „Институционално позиционирање ЕУ“, *Европско законодавство*, 2022, бр. 77–78.

Нешковић, Слободан, „Концепт Нови јавни менаџмент као парадигма реформе јавне управе Републике Србије – искуства Велике Британије и Данске“, *Европско законодавство*, 2025, бр. 92.

Нешковић, Слободан, „Кохезиона политика Европске уније – економски развој и инфраструктура држава Западног Балкана“, *Европско законодавство* 2023, бр. 81–82.

“Nordic Green Project – sustainable solutions for Serbia”, Two Rivers / Nordic Green Project, 2025. Интернет: <https://tworivers.rs/en/nordic-green-project-sustainable-solutions-for-serbia/>

Othman, Azizi, *Greenland as a Strategic Flashpoint: Sovereignty, Militarization, and the Arctic Security Dilemma*, Asia e University, Petaling Jaya, Malaysia, 2026.

“Project cooperation”, Norway in Serbia, 2025. Интернет: <https://www.norway.no/en/serbia/norway-serbia/project-cooperation>

Sørensen, Bent, *Nordic economic engagement in Southeast Europe: Energy, technology, and digital governance*, Institute for European Studies, Oslo, 2019.

Sotirović, Vladislav, *Greenland Between Denmark and USA*, Center for Strategic Studies, Belgrade, 2025.

Stadius, Peter, Tervonen, Miika, Välimäki, Matti, “The Nordic Passport Union and the Nordic Council”, in: N. Græger, R. Hemstad, P. Nedergaard & P. Stadius (Eds.) *Handbook of Nordic Cooperation*, Edward Elgar Publishing, Cheltenham, 2025.

Tiilikainen, Teija, “The Nordic countries and the EU–NATO relationship”, in: Alyson J. K. Bailes, Gunilla Herolf and Bengt Sundelius (Eds.), *The nordic*

countries and the European security and defence policy, Oxford University Press, Oxford, 2006.

7) ЗНАЧАЈ ЗА РЕПУБЛИКУ СРБИЈУ

Анализа односа Нордијског савета према државама Балкана, и посебно према Републици Србији, указује на вишеслојну и дугорочну стратегију нордијских земаља која комбинује политички, развојни и институционални ангажман. Разлози њиховог интересовања за Балкан проистичу из комбинације геополитичких, економских и хуманитарних фактора. Нордијске земље препознају стабилност и просперитет Балкана као кључни фактор регионалне сигурности и европских интеграција, при чему се посебно вреднује трансфер нордијског искуства у областима демократизације, људских права, родне равноправности и одрживог развоја. Ова интересовања су се од деведесетих година прошлог века, када су у фокусу били хуманитарни пројекти и помоћ избеглицама, развила у софистициран систем подршке који укључује институционалну сарадњу, развојне пројекте и стратешки утицај на локалне и националне реформе. Историјат контаката и пројеката показује континуирани и растући ангажман. У Србији су нордијске земље кроз своје амбасаде и развојне агенције спроводиле пројекте који укључују обнову и унапређење локалне инфраструктуре, енергетски и еколошки развој, дигитализацију јавне управе, као и подршку европским интеграцијама. Пројекти су омогућили конкретне примене зелене енергије, паметног управљања енергијом и одрживе пољопривреде у градовима као што су Нови Сад, Крагујевац, Ниш и Суботица, чиме су створени мерљиви резултати који унапређују локалне капацитете и ресурсе. Слично томе, оне су допринеле и модернизацији образовног сектора, дигиталној трансформацији школских установа и јачању родно осетљивих политика, као и развоју социјалне инфраструктуре и модела партиципативног одлучивања, што јача локалне заједнице и социјалну инклузију. Утицај нордијског модела на реформске процесе у Србији огледа се у стварном унапређењу институционалних капацитета, јачању транспарентности и партиципације у локалној управи, као и у примени европских стандарда у области животне средине, енергетике и социјалне политике. Пројекти „IED Serbia“ и „Smart Energy for Serbian Municipalities“ демонстрирају како трансфер нордијског искуства може имати мерљив ефекат у смањењу емисија, оптимизацији потрошње енергије и дигитализацији процеса. Исто тако, пилот програми у образовању, социјалној заштити и одрживој пољопривреди стварају примере добре праксе који могу да се шире регионално и национално. Изгледи за будућу сарадњу Нордијског савета и Србије указују на јачање стратешког партнерства. Приоритети укључују проширење постојећих

пилот пројеката у већем броју градова и сектора, имплементацију модела кружне економије и енергетску транзицију, унапређење локалне управе и социјалних политика, као и континуирану подршку европским интеграцијама Србије. Дугорочни циљ је стварање институционално и социјално одрживог окружења које ће омогућити Србији да се усклади са европским стандардима и да примени нордијске принципе транспарентности, одрживости и партиципативног управљања у свим сегментима друштва. Свеукупно, сарадња Нордијског савета са Балканом, а посебно са Србијом, представља пример дугорочне, вишеслојне и конкретно мерљиве развојне дипломатије, која кроз пројекте, обуке, инфраструктуру и институционалну подршку не само да доприноси стабилности и просперитету региона, већ и омогућава Србији да практично усвоји принципе нордијског модела и примени их у својој свакодневној управи и друштвеној пракси. Ови ефекти су видљиви кроз смањење социјалних неједнакости, унапређење локалне и државне администрације, јачање капацитета за зелену транзицију и одрживост, што све заједно показује да је нордијска сарадња кључни инструмент у процесу модернизације, демократизације и европских интеграција Србије. Последњих месеци нарочиту пажњу европске и шире међународне јавности произвели су наступи представника америчке администрације, на челу са председником Доналдом Трампом, у вези заузимања Аутономне регије Гренланд, за коју међународноправни ексклузивитет има Краљевина Данска. Његови агресивни наступи у јавности иницирали су већином негативне ставове и осуде европских лидера, са заоштравањем међусобних политичко-безбедносних односа. Поводом настале кризне ситуације, Нордијски савет и Нордијски савет министара није се изјашњавао. То указује на потребу редефинисања постојећег концепта партнерства у концепт безбедности. Будући да је реч о концепту европске безбедности, Република Србија би посредством Уједињених нација и међународних дипломатских механизма могла дати свој допринос у подршци очувања регионалног мира и безбедности.

**THE RELATIONSHIP OF THE NORDIC COUNCIL
TOWARDS THE STATES OF THE WESTERN BALKANS
WITH A SPECIAL REFERENCE TO GREENLAND**

Slobodan NEŠKOVIĆ*

Abstract: The Nordic Council is an organisational forum of the Scandinavian states and their autonomous regions. It is the oldest regional partnership in Europe with the role of interparliamentary cooperation. The substantive institutional activities include economy, ecology, culture, sustainable development, and climate change. The Nordic Council of Ministers was established in the context of interstate cooperation and was conceived as a complement to the engagement of the Nordic Council. The member states of the observed collectivity combine similar historical foundations, social realities, and development orientations. The indigenous paradigm of the institution's functioning can represent a model applicable to other territorial groupings in the world. The paper specifically examines the relations of the countries of the given group, members of the European Union (EU), towards the countries of the Western Balkans subregion. In the previous period, the position of the Autonomous Region of Greenland, as part of sovereign Denmark, has been of essential international importance due to the claims of the United States of America (US) administration to take over that territory. We note that the aforementioned councils have not yet explicitly stated their position on the current issue.

Keywords: Nordic Council, Council of Ministers, multilateral cooperation, Western Balkans, USA, Denmark, Autonomous Region of Greenland.

---

* University of Economics Academy in Novi Sad, Faculty of European Legal and Political Studies, Belgrade, International Academy of Arts and Security – MANUB, Ukrainian Technological Academy in Kiev, Ukraine; E-mail: slobneskovic@gmail.com; ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-4853-7694>.